

Tesbihat'taki, "Ve hüve hayyün lâ yemut," ifadesinin akşam namazından sonra okunmamasının sebebi ne olabilir?

"İbadet'e bizleri sevkeden temel neden, hikmet değildir, illettir." prensibini bir kez daha hatırladıktan sonra, **"ve huve hayyun la yemut"** ifadesinin neden akşam namazından sonra tekrar edilmediğinin bir hikmeti olarak şunları söylemek mümkündür.

Sabah vakti, "ism-i Hayy"ın tecellilerinin daha net okunduğu bir sayfadır. Zira gün diriltiliyor. Bu tablodan yola çıkarak, daha bir çok diriliş ve hayat bulma tabloları hayalimizde canlanıyor. İnsanın dirilişi, senenin dirilişi, kainatın dirilişi gibi.

Akşam vakti ise, daha ziyade ölüm, imate hakikatları okunmaktadır. Çünkü akşam vakti, yokluk tablolarını hayalimizde canlandırıyor. Tıpkı, sonbahar mevsimi, insanın ölümü, ve kıyamet vakti gibi.

Akşam vaktinde **Hay** isminin tecellisi nazarlara fazla görünmemesi, tesbihatta tekrar edilmemesinin bir hikmeti olarak değerlendirilebilir.

Bir başka hikmet de şu olabilir: Bir müminin nazarında müsbet tasarruflar, hemen Allah'a verilirken, menfi gibi görünen tasarruflarda ise, sebepler daha çok dikkatleri çekmededir. Mesela, çocuğu olan bir mümin anne, hemen Allah'a hamdederken, trafik kazasında kaybettiği çocuğu için ilk etapta Allah'ın takdirinden ziyade, sebep olan kaza nazarına çarpar.

Aynen öyle de, sabah vaktinde, daha ziyade müsbet tasarruflar ve **Hay** ismini gösteren tecelliler vardır. Akşam vakti ise, görünüşte menfi tasarruflar kendini gösterir. Sabah tesbihatında, müsbet olan tasarrufta Allah'ın **Hay** ismi sıklıkla nazara verilirken; akşam ki, tasarrufta esmaya intikal daha zor olduğundan fazla nazara verilmemiştir.